

KLARNETI ÕPPEKAVA – PÕHIÕPE

I ÜLDSÄTTED

Õppekava määrab kindlaks õppe-eesmärgid, õppeaja, õppeainete loendi koos ajalise kestuse ja ainekavadega, õppeainete valiku võimalused ja tingimused ning nõuded õppeetappide ja kooli lõpetamise kohta.

Õppekorralduses ja õppesisu valikul arvestatakse vanuselisi ja individuaalseid iseärasusi.

Õppetöö kavandamisel peetakse silmas igäihe võimekust, kus kooli ülesanne on suunata õpilast oma tegevust jälgima ja õppimist kavandama, analüüsima ning kujundama oma isikupära.

Põhikoolis toimub loomevõimete kavakindel arendamine ning professionaalse muusikahariduse omandamiseks ettevalmistamine.

Lisa-aasta(d) on mõeldud õpilastele, kes on edukalt läbinud põhikooli, omavad eeldusi ja on üldjuhul orienteeritud professionaalse muusikahariduse omandamisele ning vajavad vanuse tõttu järjepidevat õpet kuni üleminekuni kutseharidusele.

II ÕPPEAINED

Õppetunni pikkuseks on 45 minutit

Klass \ Aine	I	Ia	II	III	IV	V	VI	VII	Lisa-aasta(d)*
Põhipill	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Solfedžo	1	2	2	2	2	2	2	2	1
Muusikalugu				1	1	1	1	1	
Koosmusitseerimine	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Saatepraktika								1	
Individuaalne lisaaaine (lisapill jm)*				1	1	1	1		1

Tärniga* märgitud osa antakse lähtudes õpilaste soovist ja isikupärast ning kooli võimalustest.

1. Individuaalse lisaaainena rakendatakse põhiliselt lisapilli.
2. Kasutamata individuaalse lisaaaine arvelt võib õpilane osaleda rohkem koosmusitseerimises (ansamblid, orkestrid, koorid).
3. Tehnilised arvestused toimuvad kaks korda õppeaastas alates III klassist.
4. Hindelised esinemised sooritatakse I ja III trimestril ning arvestuslik esinemine II trimestril. I klassi õpilased sooritavad hindelise esinemise III trimestril. Lisa-aastal toimub hindeline esinemine üks kord poolaastas.
5. Eksamiklasside (IV ja VII klass) õpilased arvestuslikku esinemist II trimestril ei soorita.
6. Üleminekueksamid on noorema astme (IV klass) lõpetamisel põhipillis ja solfedzos. Lõpueksamid on vanema astme (VII klass) lõpetamisel põhipillis ja solfedzos.

III KLARNETI AINEKAVA

Klarnetimängu õppimist alustatakse 8-10 aasta vanuselt. Kui laps on väiksemat kasvu ja noorem, kasutada võimaluse korral klarnetit in C, mille sõrmede vahe on väiksem. Alguses on soovitatav pilli otsa millegi vastu toetada või kasutada kaelarihma, et kogu pilli raskus ei lasuks parema käe pöidlale.

NOOREM ASTE

I klass

Esmatähelepanu tuleb pöörata kohe sellele, et õpilane alustaks õppimist korras pilliga, korraliku huuliku ja kvaliteetse trostiga.

Õpilasel peab kohe tekkima vaba ja kõlav toon.

Ära tuleb seletada pilli kokkupaneku võtted ja selgeks teha pillihoolduse (puhastamise, kuivatamise) vajalikkus.

Kohe esimesest tunnist tuleb erilist tähelepanu pöörata õigele huuliku ja huulte hoiule, sissehingamisele ja väljapuhumisele, käte ja sõrmede õigele asendile. Õpetaja peab pidevalt seda jälgima ja ise ette näitama.

Aasta jooksul õppida:

- 8-10 eriilmelist pala
- 6-8 harjutust

I klassi lõpetamisel peab esitama 2 erineva karakteriga pala.

Tasemenäited:

Eesti rahvalaul – Mutionu pidu

W.A.Mozart – Allegretto

Ia klass

Jätkub pidev kontroll ja parandamine eelnevalt õpitu üle. Hingamine toimub juba muusikaliste fraaside järgi. Keel liigub vabalt ja on minimaalne. Kurk peab olema pingevaba.

Heliredelid: C – a; Fa– d; G – e. Kolmkõlad ja nende juurde kuuluvad pöörded 4 noodi kaupa, trioolid, tertsid.

Õppeaasta jooksul mängida:

- 8-10 erinevat pala
- 6-8 harjutust

Esinemised:

1. akadeemiline kontsert – 2 erineva karakteriga pala

2. akadeemiline kontsert – 1 pala.

Ia klassi lõpetamisel peab esitama 2 erineva karakteriga pala.

Tasemenäited:

R.Eespere – Siis kui minu vanaema

J.Naulais – Coconotes

S.Rozanov – Klarnetikool (etüüdid)

II klass

Ikka veel jälgida, et õpilane mängiks pingevabalt ja tunneks end pilliga mugavalt ja hästi. Keele tööd vajaduse korral parandada. Mängida erinevaid štrihhe (*legato*, *staccato*).

Heliredelid: D – h; B – g. Kolmkõlad ja nende pöörded 4 noodi kaupa 2 oktaavi ulatuses, trioolid, tertsid.

Esinemised:

1. akadeemiline kontsert – 2 erineva karakteriga pala

2. akadeemiline kontsert – 1 pala.

II klassi lõpetamisel peab esitama 2 erineva karakteriga pala.

Tasemenäited:

E.Grieg – Norra laul

W.A.Mozart – Marss ooperist “Võluflööt”

D.Weiss – What a wonderful world

A.Stark – Etüüdid

III klass

Jälgida, et õpilane mängiks pingevabalt ja et silmade vaade ei oleks suunatud maha, mis muudab kohe huuliku asendi ebasobivaks. Sisse viia erinevaid rütme (punkteeritud, sünkopeeritud).

Heliredelid: E – cis. Kolmkõlad koos pööretega, trioolid, tertsid, D7 koos pööretega.

Õppeaasta jooksul õppida:

- 8-10 pala
- 6-8 etüüdi

Esinemised:

1. akadeemiline kontsert – 2 erineva karakteriga pala

2. akadeemiline kontsert – 1 pala.

III klassi lõpetamisel peab esitama 2 erineva karakteriga pala.

Tasemenäited:

C.Saint-Saëns – Luik

L.van Beethoven – Sonatiin

F.Mendelsson – Kevade laul

A.Stark – 36 kerget etüüdi

IV klass

Pidev kontroll, et õpilase pillihoid ja toon oleksid korras. Erinevad štrihhid: detaché, legato, staccato, tenuto. Uued rütmid: trioolid, sünkoobid. Erinevad taktimõõdud (6/8; 9/8; 12/8). Harjutada lehest lugemist.

Heliredelid: Eelmise õppeaasta heliredelite kordamine, juurde õppida A – fis. Kolmkõlad koos pööretega, tertsid, trioolid, D7 koos pööretega.

Õppeaasta jooksul õppida:

- 8-10 pala
- 5-6 etüüdi

Esinemised:

1. akadeemiline kontsert – 2 erineva karakteriga pala

IV klassi lõpetamisel – algastme lõpueksamil esitada 2 erineva iseloomuga pala, millest üks võib olla ka suurvormi osa.

Tasemenäited:

W.A.Mozart – Külalantsud

K.Weber – Sonatiin

P.Tšaikovski – Nokturn

G.Demnitzki – Klarnetikooli etüüdid

VANEM ASTE

V klass

Õpilase pidev jälgimine tunnis, et säiliks vaba ja kõlav ning pingevaba toon. Palade esitamine peaks olema vaba, intonatsiooni puhas, tehniliselt korrektne. Tegeleda noodilugemisega. Mängida orkestripartiisid.

Heliredelid: Korrata eelmise õppeaasta heliredelid. Juurde õppida E – cis. Kolmkõlad koos pööretega, trioolid, tertsid. D7 pööretega. >VII 7. Kromaatiline heliredel.

Aasta jooksul õppida:

- 8-10 pala
- 5-6 etüüdi

Esinemised:

1. akadeemiline kontsert – 2 erineva karakteriga pala

2. akadeemiline kontsert – 1 pala.

V klassi lõpetamisel peab esitama 2 erineva karakteriga pala.

Tasemenäited:

F.Mendelsson – Adagio

W.A.Mozart – Rondo

M.Etlik – Valitud etüüdid

Mängida populaarseid jazz-palu seatuna klarnetile ja klaverile

VI klass

Pidev töö igapäevaste harjutustega mängutehnika arendamiseks. Tutvustada jazz-muusika rütme. Orkestripartiide harjutamine. Ansamblimäng.

Heliredelid: Eelmiste aastate heliredelite kordamine. Juurde õppida As – f. D7 ja >VII 7 koos pööretega, trioolid, tertsid. Kromaatiline heliredel.

Aasta jooksul õppida:

- 8-10 pala
- 8-10 etüüdi

Harjutada lehest lugemist.

Esinemised:

1. akadeemiline kontsert – 2 erineva karakteriga pala

2. akadeemiline kontsert – 1 pala.

VI klassi lõpetamisel peab esitama 2 erineva karakteriga pala.

Tasemenäited:

Z.Fibich – Pastoraal

W.Gluck – Meloodia

M.Etlik Valitud etüüdid

Mängida populaarseid jazz-palu seatuna klarnetile ja klaverile

VII klass

Kogu repertuaari tehniliselt vaba ja ilmekas mängimine.

Lõpueksami kava õppimine. Lõpueksami kavas võib olla üks pala eelnevast repertuaarist.

Heliredelid: Eelmistel aastatel õpitud heliredelite kordamine. Juurde õppida Des – b. D7 ja >VII 7 koos pööretega. Edukamate õpilastega kuni 6,7 võtmemärgini.

Mängida edasi 4-5 etüüdi.

Esinemised:

1. akadeemiline kontsert – 2 erineva karakteriga pala

VII klassi lõpetamisel – lõpueksamil esitada suurvorm ja 2 erineva karakteriga pala.

Tasemenäited:

C.M.Weber – Klarnetikontsert nr.1 II, III osa

V.Gezler – Verbunk

Jazz-muusika seadeid klarnetile (näit. Woody Hermann Jazz Goganto)

A.Stark – Etüüdid

IV SOLFEDŽO AINEKAVA

Õpetuse eesmärgiks on arendada õpilastes:

- Sisemist kuulmist
- Intonatsiooni täpsust
- Lauluoskust
- Muusikalist kirjaoskust
- Analüüsivõimet

Aine õpetuse käigus tuleks arendada järgmisi oskusi:

I Laulmine.

1. Laulmiseks vajalikud algteadmised
2. Astmetaju arendamine
3. Heliredeli laulmine
4. Solfedžeerimine
5. Mitmehäälsuse arendamine

II Rütm

Rütmis liikumine
Rütmisilpide omandamine
Rütmiharjutused ühele ja kahele käele
Rütmi koputamine koos taktiviipamisega
Ostinato rütmid – laulusaatega
Saaterütm laulule
Rütmikaanon
Lihtsamad rütmipartituurid

III Suuline analüüs

Rütmianalüüs
Meloodiaanalüüs
Vormianalüüs
Laadi ja/või helistiku analüüs
Intervallide analüüs
Akordide analüüs
Dünaamika analüüs

IV Diktaat

Meloodiline diktaat
Rütmidiktaat
Mäludiktaat
Kiirusdiktaat astmete tabamiseks

V Improvisatsioon

1. Meloodia improvisatsioon
2. Rütmi improvisatsioon
3. Saate improvisatsioon

VI Itaaliakeelsed oskussõnad

tempode nimetused
tempomuutused
dünaamika
iseloому väljendavad sõnad

- Läbivõetud teemade süvendamine ja kinnistamine jätkub igal järgmisel õppeaastal kuni lõpuklassini.

NOOREM ASTE I (I-II KLASS)

I klass

PÕHIEESMÄRK:

- Astmetaju arendamine laulmise kaudu
- Hääle ja lauluoskuse arendamine
- Muusikalise kuulmise arendamine
- Muusikateooria algtõdede omandamine (noodikirja algteadmised, taktimõõdud)

I MEETRUM, RÜTM, TEMPO, MUUSIKALINE VORM

- Rõhulised ja rõhutud taktiosad.
- Takt ja taktijoon. Taktidesse jaotamine. Lõpujoon. Kordamismärk.
- Taktimõõdud 2/4 ja 3/4.
- Noodivältused ja pausid:

tervenoot	tervepaus
poolnoot	poolpaus
veerandnoot	veerandpaus
kaheksandiknoot	kaheksandikpaus
- Rütmid ja rütmisilbid TA-A-A, TA-A, TA, TI-TI
- Eeltakt
- Dünaamikatähised (p, mp, mf, f, crescendo, diminuendo)
- Fermaat
- Muusikalise vormi taju arendamine (küsimus - vastus)

II NOODIKIRJA ALGTEADMISED

- Noodijoonestik ja abijooned, nootide asukohad noodijoonestikul ja abijoontel, noodivarte õigekiri
- Viiulivõti, nootide tähtnimed

III HELISTIKUD

- Laadid: duur ja moll
- Astmed ja astmetaju väljaarendamine.
- Eakohased ühehäälsed laulud, harjutused, kaanonid.
- Improvisatsioon.

IV DIKTAAT

- Suuline mälu- ja rütmidiktaat. Pikkus 2-4 takti.

V LAULMINE

- Tuttavate lastelaulude laulmine
- Kaanonite laulmine
- Lühikesed suulised diktaadid

VI RÜTMIKA

- Liikumisega (rütmikaga, tantsuga, pantomiimiga) seotud võtete harjutamine.
- Muusika kuulamine ja analüüs.

Ia klass

PÕHIEESMÄRK:

- Astmetaju arendamine laulmise kaudu
- Hääle ja lauluoskuse arendamine
- Muusikalise kuulmise ja tonaalsuse tunnetuse arendamine
- Muusikateooria algtõdede omandamine (noodikirja algteadmised, ilma võtmemärkideta ja väheste võtmemärkidega helistikud, taktimõõdud jms)
- Lihtsa muusikalise teksti üleskirjutamine

NÕUDED:

I RÜTM JA TAKTIMÕÕT

- Taktimõõdud $2/4$, $3/4$, $4/4 = C$. Taktiviipamise skeemid.
- Noodivältused ja pausid:
Kuueteistkümnendiknoot ja – paus.
- Rütmid ja rütmisilbid TI-RI-TI-RI, / TI-TI-RI, TI-RI-TI/. Punkt noodi järel TA-I-TI.
- Tempotähised (largo, moderato, presto)
- Muusikalise vormi taju arendamine laulmise ja muusika kuulamise kaudu (küsimus – vastus, salm – refrään)
- Tempotähised (adagio, andante, allegro)

II NOODIKIRJA ALGTEADMISED

- Abijooned, nootide asukohad abijoontel
- Bassivõti

III HELISTIKUD

- Heliredel ja selle ehitus. Täistoon ja pooltoon, püsivad ja ebapüsivad astmed, juhtheli
- Duurid C, G, F, D; mollid (loomulik kuju) a, e, d, h
- Duur- ja mollkolmkõla (I astme kolmkõla)
- Meloodia ja rütmi arendusvõtted (kordamine, sekvents, varieerimine, helile tuginemine jne.).

IV DIKTAAT

- Suuline diktaat (2 takti)
- Diktaat (kuni 4 takti), mängitud erinevate pillidega
- Mäludiktaat
- Lünkdiktaat
- Meetrumivaba astmediktaat
- Diktataat astmenumbritega

V LAULMINE

- Helistike laulmine
- Kolmkõlade laulmine helistikus
- Kaanonite laulmine
- Astmenumbritega laulmine
- Noodist laulmine (sh lastelaulud)
- Lühikesed suulised diktaadid

VI RÜTMIKA

Meetrumitaju arendamine erinevate rütmimängude ja harjutuste abil.

II klass

PÕHIEESMÄRK:

- Astmetaju arendamine laulmise kaudu
- Hääle ja lauluoskuse arendamine
- Muusikalise kuulmise ja tonaalsuse tunnetuse arendamine
- Muusikateooria algtõdede omandamine (noodikirja algteadmised, ilma võtmemärkideta ja väheste võtmemärkidega helistikud, taktimõõdud jms)
- Lihtsa muusikalise teksti üleskirjutamine

NÕUDED:

I RÜTM JA TAKTIMÕÕT

- Taktimõõdud $2/4$, $3/4$, $4/4$ = C. Taktiviipamise skeemid.
- Punkt noodi järel. Punkteeritud rütmid.
- Pidekaar
- Rütmid ja rütmisilbid TAI-RI

II HELISTIKUD

- Kuni kahe võtmemärgiga helistikud, paralleelhelistikud, molli loomulik jja harmooniline kuju
- Toon ja pooltoon. Heliredeli ehitus.
- Transponeerimine suuliselt ja kirjalikult (aste üles ja alla), kordamise varieerimise ja sekventsni mõisted
- Duur- ja mollkolmkõla. Kolmkõlade tähistused helistikus (I) ja väljaspool helistikku: „M” - duurkolmkõla ja „m” - mollkolmkõla

III INTERVALLID

- Priim, sekund, terts kvart, kvint, oktav

IV DIKTAAT

- Suuline diktaat (2 takti)
- Diktaat (kuni 4 takti), mängitud erinevate pillidega
- Mäludiktaat
- Lünkdiktaat
- Meetrumivaba astmediktaat

Diktataat astmenumbritega

V LAULMINE

- Helistike laulmine
- Kolmkõlade laulmine helistikus
- Kaanonite laulmine
- Astmenumbritega laulmine
- Noodist laulmine (sh lastelaulud)
- Lühikesed suulised diktaadid

NOOREM ASTE II (III-IV KLASS)

III klass

PÕHIEESMÄRK:

- Astmetaju arendamine laulmise ja muusikalise kuulmise kaudu
- Hääle ja lauluoskuse arendamine
- Muusikalise kuulmise arendamine
- Muusikareooria algtõdede täiendav omandamine (sh lihtintervallid ja algteadmised akordidest lisaks duuri- ja mollkolmkõlale)
- Muusika noteerimise oskus
- Meloodiale saatebassi leidmine (edasijõudnutel ka akordide leidmist)

NÕUDED:

I RÜTM JA TAKTIMÕÕT

- 3/8 taktimõõt.
- Täiendavad rütmigrupid kuueteistkümnendiknootide ja -pausidega
- Ühe- ja kahepartiiga (ühe- ja kaherealised) rütmiharjutused

II HELISTIKUD

- Kolme määrgiga helistikud (duuri ning loomulik ja harmooniline moll)
- Põhikolmkõlad astmetahistusega I, IV ja V. Tutvustavalt funktsioonide nimetused
- Tähtharmoonia akordimärkide tutvustamine õpitud akordide ja helistike piires (duuri- ja mollkolmkõla)
- Tutvustavalt kõrvalastmete kolmlõlad
- Lihtsaate lauludele põhikolmkõladel põhineva saate leidmine (bassi või akordi lisamine)

III INTERVALLID

- Kõik lihtintervallid
- Intervallide suurus toonides, harmooniliste ja meloodiliste intervallide äratundmine kuulmise põhjal, nende laulmine ja määramine helistikus

IV DIKTAAT

- Lühike kirjalik diktaat, mängitud erinevate pillidega
- Lünkdiktaat
- Meetrumivaba astmediktaat
- Diktaat astmenumbritega
- Rütmidiktaat (kirjutatakse üles meloodia rütm)

V LAULMINE

- Põhikolmkõlade laulmine duuri ning harmoonilises mollis
- Helistike laulmine
- Intervallide ja akordide laulmine õpitud helistikes
- Kaanonite laulmine
- Astmenumbritega laulmine
- Noodist laulmine (sh kahehäälsed harjutused ja lastelaulud)

VI LOOMING JA IMPROVISATSIOON

- Omaloodud meloodia- või rütmiharjutused
- Omaloodud rütmioostinaatod ja põhikolmkõlade saated antud meloodiale

IV klass

PÕHIEESMÄRK:

- Astmetaju arendamine laulmise ja muusikalise kuulmise kaudu
- Hääle ja lauluoskuse arendamine
- Muusikalise kuulmise arendamine
- Muusikareooria algtõdede täiendav omandamine (sh lihtintervallid ja algteadmised akordidest lisaks duur- ja mollkolmkõlale)
- Muusika noteerimise oskus
- Meloodiale saatebassi leidmine (edasijõudnutel ka akordide leidmist)

NÕUDED:

I RÜTM JA TAKTIMÕÕT

- 3/8 taktimõõt (edasijõudnutel ka 6/8)
- Täiendavad rütmigrupid kuueteistkümnendiknootide ja -pausidega
- Edasijõudnutel soovituslikult triool ja sünnkoop
- Ühe- ja kahepartiiga (ühe- ja kaherealised) rütmiharjutused

II HELISTIKUD

- Nelja märgiga helistikud (duur ning loomulik ja harmooniline moll)
- I kolmkõla pöörded tähistusega I₆ ja I₆₄, nende ehitamine
- Dominantseptakord astmetähistusega (V₇) ja koos lahendusega duuris ja harmoonilises mollis
- Tähtharmoonia akordimärkide tutvustamine õpitud akordide ja helistike piires (duur- ja mollkolmkõla, V₇)
- Lihtsatele lauludele põhikolmkõladel põhineva saate leidmine (bassi või akordi lisamine)

III INTERVALLID

- Kõik lihtintervallid
- Intervallide suurus toonides, harmooniliste ja meloodiliste intervallide äratundmine kuulmise põhjal, nende laulmine ja määramine helistikus

IV DIKTAAT

- Lühike kirjalik diktaat, mängitud erinevate pillidega
- Lünkdiktaat
- Meetrumivaba astmediktaat
- Diktaat astmenumbritega
- Rütmidiktaat (kirjutatakse üles meloodia rütm)

V LAULMINE

- I kolmkõla pöörete ja põhikolmkõlade laulmine duuris ning harmoonilises mollis
- V₇ lahendusega I laulmine duuris ja harmoonilises mollis
- Helistike laulmine
- Intervallide ja akordide laulmine õpitud helistikes
- Kaanonite laulmine
- Astmenumbritega laulmine
- Noodist laulmine (sh kahehäälsed harjutused ja lastelaulud)

VI LOOMING JA IMPROVISATSIOON

- Omaloodud meloodia- või rütmiharjutused
- Omaloodud rütmioosinaadid ja põhikolmkõlade saated antud meloodiale

IV KLASSI ÜLEMINEKUEKSAM

Üleminekueksamis kasutatavad laadid on kuni kahe võtmemärgiga loomulik duur ja harmooniline moll, kasutatavad taktimõõdud 2/4 ja 3/4

I KIRJALIK

1. Astmediktaat 8 nooti. Esitatakse meetrumiivabalt, mängitakse 2-3 korda. Õpilane kirjutab noodid üles vahetult mängimise ajal.
2. Diktaat 4 takti, ilma eeltaktita. Võib mängida peale klaveri ka mõne muu pilliga (soovituslikult)
3. Rütmidiktaat 4 takti. Meloodia rütmi üleskirjutamine. Soovituslikult mängida kuni 6 korda, kirjutamise aeg 10 minutit
4. Intervallide ja akordide kuulamine. Mängitakse 8 intervalli ja akordi, kõiki 3 korda järjest (esimene kord harmooniliselt, teine kord meloodiliselt, kolmas kord harmooniliselt). Valikus on kõik lihtintervallid, duur- ja mollkolmkõlad ning dominantseptakord (ilma lahenduseta). Tähistused „M” - duurkolmkõla, „m” - mollkolmkõla, „V7” - dominantseptakord
5. Teooria – intervallide määramine etteantud meloodia põhjal.

II SUULINE

Kogu pilet on ühes helistikus, v.a. varemõpitud harjutus

1. Heliredeli laulmine
2. Samas helistikus kolmkõla pöörete või dominantseptakordi laulmine koos lahendusega
3. Võõra harjutuse laulmine
4. Varemõpitud harjutuse laulmine
5. Rütmiharjutuse koputamine (fikseeritud löökpillipartiina, kasutatakse taktimõõte 2/4, 3/4 ja 3/8)

VANEM ASTE (V-VII)

PÕHIEESMÄRGID:

- Astmetaju arendamine laulmise ja harmoonilise kuulamise kaudu
- Hääle ja lauluoskuse arendamine
- Muusikateooria omandamine
- Muusika noteerimisoskuse arendamine

V klass

NÕUDED:

I RÜTM JA TAKTIMÕÕT

- 6/8 taktimõõt. Rütmi grupid kuueteistkümnendiknootidega. Grupeerimine.
- Süntkoop, triool, pidekaarega tähistatavad rütmid.

II HELISTIKUD

- Meloodiline moll
- Kuni viie märgiga helistikud; kvindiring (kuni viie märgini)

III INTERVALLID

- Kõikide lihtintervallide kordamine
- Intervallide ehitamine helistikuväliselt üles ja alla

IV AKORDID

- Akordide tähistused nii rooma numbrite (astmetähistega) kui tähtharmonia akordimärkidega
- Põhikolmkõlade pöörded, pöörete tähistamine akordimärkidega
- Diatoonilised septakordid, nende tähistamine akordimärkidega

G-noodist ehitatud väike mažoorne septakord	G ⁷
H-noodist ehitatud vähendatud septakord	B [°]
H-noodist ehitatud poolvähendatud septakord	B ^ø

- Kuulmise järgi tuttavale meloodiale akordisaate või saatebassi leidmine

V LAULMINE

- Intervallide laulmine nii helistikus kui antud noodist üles ja alla
- Heliredelite laulmine (loomulik duur, loomulik, harmooniline ja meloodiline moll)
- Akordide laulmine (põhikolmkõlad pööretega, V7)
- Harmooniliste järgnevuste laulmine
- Harjutuste laulmin, kaanonid, noodist laulmine, mitmehäälsus.

VI DIKTAAT

- Lühike kirjalik diktaat, mängitud erinevate pillidega
- Lünkdiktaat, mäludiktaat
- Meetrumivaba astmediktaat
- Diktaat astmenumbritega
- Rütmidiktaat (kirjutatakse üles meloodia rütm)
- Saatega meloodia kuulamine, märgitakse üles ainult meloodia

VII JÄRGNEVUS

- Neljahäälsed harmoonilised järgnevused (4 takti) tähistatuna nii rooma numbrite kui akordimärkidega
- Bassi märkimiseks kasutada araabia numbreid

VI klass

NÕUDED:

I RÜTM JA TAKTIMÕÕT

- Pidega rütmid, triool, süngoop (sh. süngoobid kaheksandikega ja kuueteistkümnendikega)
- 6/8 taktimõõdus punkteeritud rütmid
- Tutvustavalt taktimõõdud 2/2, 3/2 ja 6/4

II HELISTIKUD

- Viie märgiga kelistikud (loomulik duur, harmooniline ja meloodiline moll). Tutvustavalt kuue märgiga helistikud; kvindiring kuni kuue märgini.
- Edasijõudnutele tutvustavalt pentatoonika
- Tutvustavalt kromaatilised läbiminevad- ja abihelid
- Mõisted: kaldumine ja modulatsioon

III INTERVALLID

- Kõikide lihtintervallide kordamine
- Intervallide ehitamine helistikuväliselt üles ja alla

IV AKORDID

- Akordide tähistamine nii rooma numbrite (astmetähiste) kui tähtharmonia akordimärkidega
- Kõrvalastmete kolmkõlad
- Diatoonilised septakordid, nende tähistamine tähtharmonia akordimärkidega

C-noodist ehitatud suur mažoorne septakord	CM7 või Cmaj7
D-noodist ehitatud väike minoorne septakord	Dm7
G-noodist ehitatud väike mažoorne septakord	G7
H-noodist ehitatud vähendatud septakord	B ^o
H-noodist ehitatud poolvähendatud septakord	B ^ø

- Kuulmise järgi tuttavale meloodiale akordisaate või saatebassi leidmine

V LAULMINE

- Intervallide laulmine nii helistikus kui antud noodist üles ja alla
- Heliredelite laulmine (loomulik duur, loomulik, harmooniline ja meloodiline moll)
- Akordide laulmine (põhikolmkõlad pööretega, V7)
- Harmooniliste järgnevuste laulmine
- Harjutuste laulmin, kaanonid, noodist laulmine, mitmehäälsus.

VI DIKTAAT

- Lühike kirjalik diktaat, mängitud erinevate pillidega
- Lünkdiktaat, mäludiktaat
- Meetrumivaba astmediktaat
- Diktaat astmenumbritega
- Rütmidiktaat (kirjutatakse üles meloodia rütm)
- Saatega meloodia kuulamine, märgitakse üles ainult meloodia
- Edasijõudnutel üksikute altereeritud helidega diktaat

VII JÄRGNEVUS

- Neljahäälsed harmoonilised järgnevused (4 - 8 takti) tähistatuna nii rooma numbrite kui akordimärkidega
- Bassi märkimiseks kasutada araabia numbreid või noteerida see bassivõtmes

VII klass

NÕUDED:

I RÜTM JA TAKTIMÕÕT

- Keerukamad süngoovid ja pided
- Tutvustavalt segataktimõõd ja vahelduvtaktimõõd

II LAADID

- Viie märgiga kelistikud (loomulik duur, harmooniline ja meloodiline moll). Tutvustavalt seitsme märgiga helistikud; kvindiring
- Edasijõudnutele tutvustavalt pentatoonika ja diatoonilised laadid

III INTERVALLID

- Kõikide lihtintervallide kordamine

Intervallide ehitamine helistikuväliselt üles ja alla

IV AKORDID

- Akordide tähistamine nii rooma numbrite (astmetähiste) kui tähtharmonia akordimärkidega
- Kõrvalastmete kolmkõlad
- Diatoonilised septakordid, nende tähistamine tähtharmonia akordimärkidega

C-noodist ehitatud suur mažoorne septakord	CM7 või Cmaj7
D-noodist ehitatud väike minoorne septakord	Dm7
G-noodist ehitatud väike mažoorne septakord	G7
H-noodist ehitatud vähendatud septakord	B ^o
H-noodist ehitatud poolvähendatud septakord	B ^ø

- Tutvustavalt dominantseptakordi pöörded nii duuris kui kaharmonilises mollis koos lahendustega: I pööre V65 ; II pööre V43 lahendusega I; III pööre V2 lahendusega I6
- Kuulmise järgi tuttavale meloodiale akordisaate või saatebassi leidmine

V LAULMINE

- Intervallide laulmine nii helistikus kui antud noodist üles ja alla
- Heliredelite laulmine (loomulik duur, loomulik, harmooniline ja meloodiline moll)
- Akordide laulmine (põhikolmkõlad pööretega, V7 pööretega)
- Harmooniliste järgnevuste laulmine
- Harjutuste laulmin, kaanonid, noodist laulmine, mitmehäälsus.

VI DIKTAAT

- Lühike kirjalik diktaat, mängitud erinevate pillidega
- Lünkdiktaat, mäludiktaat
- Meetrumivaba astmediktaat
- Diktaat astmenumbritega
- Rütmidiktaat (kirjutatakse üles meloodia rütm)
- Saatega meloodia kuulamine, märgitakse üles ainult meloodia
- Edasijõudnutel üksikute altereeritud helidega diktaat

VII JÄRGNEVUS

- Neljahäälsed harmoonilised järgnevused (4 - 8 takti) tähistatuna nii rooma numbrite kui akordimärkidega
- Bassi märkimiseks kasutada araabia numbreid või noteerida see bassivõtmes
- Edasijõudnutega harjutada figureeritud järgnevust
- Soovitus kasutada õppematerjalina tuntud muusikateoseid, k.a. rütmimuusika lugusid.

VII KLASSI LÕPUEKSAM

Diktaadid ja suulised ülesanded on kuni nelja märgiga helistikes, akordide ehitamine kuni viie märgiga helistikes. Kasutatavad laadid on loomulik duur ja harmooniline moll, suulises osas ka meloodiline moll. Kasutatavad taktimõõdud on 3/4, 4/4 ja 6/8.

KIRJALIK OSA

DIKTAADID

Diktaadid 1 ja 2 mängitakse võimaluse korral erinevate pillidega. Üks nendest võib olla klaveriga. Teine diktaatidest on saatega meloodia.

- 1) Diktaat 4 takti, taktimõõdus 6/8
- 2) Diktaat 4 takti, taktimõõdus 3/4 või 4/4

JÄRGNEVUS

Järgnevus mängitakse võimalusel erinevate pillidega (bass mängitakse harmoonia häälest erineva instrumendiga). Tähistada nii rooma numbritega kui tähtharmoonia sümbolitega. Bass võib olla tähistatud araabia numbritega või noteerida bassivõtmes.

- 3) Järgnevus kitsas seades kuni 5 takti. Akordide valik: põhikolmkõlad pööretega, dominantseptakord põhikujus, vähendatud septakord mollis, II septakoed duuris.

INTERVALLIDE JA AKORDIDE KUULAMINE

- 4) Viie põhiseptakordi kuulamine. Mängitakse 6 akordi, igat kolm korda (harmooniliselt, meloodiliselt, harmooniliselt)

Näide: Tee ristike kuulnud akordi ette!

akord	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Dominantseptakord e väike mažoorne septakord (7)				x		
Suur mažoorne septakord (Maj7/M7)		x				
Väike minoorne septakord (m7)	x				x	
Vähendatud septakord (°)						x
Poolvähendatud septakord (ø)			x			

- 5) Intervallide ning kolmkõla ja selle pöörete kuulamine. Mängitakse 6 intervalli või akordi, kõiki kaks korda (harmooniliselt ja meloodiliselt)

Näide: Tee ristike kuulnud intervalli või akordi ette!

akord/int.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
M6			x			
m6 ⁴						x
s.7					x	
v.6	x					
p.4		x				
s.3				x		

AKORDIDE MÄÄRAMINE JA EHITAMINE

- 6) Määrata ja ehitada 4 akordi: kaks akordi tähtharmoonia märgistuse põhjal ja kahele akordile leida tähtharmoonia märgistus.

SUULINE OSA

- 1) Heliredeli laulmine (loomulik duur, harmooniline või meloodiline moll), lisaks valik akordidest: põhikolmkõlad pööretega ja V7 pööretega
- 2) Intervallide laulmine – laulda kaks lihtintervalli antud noodist üles ja alla
- 3) Ühehäälse rütmiharjutuse koputamine (kuni 8 takti). Kasutatavad taktimõõdud 3/4, 4/4, 6/8, 2/2
- 4) Tundmatu harjutuse laulmine

LISA-AASTA(D)

1. Liittaktimõõdud
2. Laadid

- Harmooniline duur
- Diatoonilised laadid. Pentatoonika. Vahelduv laad
- Modulatsioon ja kaldumine
- I järgu sugulushelistikud
- 3. Intervallid
- Suurendatud ja vähendatud intervallid
- 4. Akordid
- Kõrvalastmete kolmkõlad
- Diatoonilised sptakordid
- 5. Diktaat
- 1 – 2 hääline (kromaatilised helid, kaldumine, modulatsioon)

Kui lisaastme õpilasel on edaspidi kavas jätkata õpinguid mujal, tuleb solfedžo ainekava koostamisel silmas pidada vastava õppeasutuse sisseastumiskatsete nõudeid. Individuaalset programmi võib rakendada ka muul erijuhul.

V MUUSIKALOO AINEKAVA

Noorema astme ainekava

III ja IV klass

Sissejuhatav teema. Muusikaloo sisu. Muusikaline heli, selle omadused. Muusika väljendusvahendid: meloodia, harmoonia, rütm, tempo, dünaamika, tämber, register, faktuur. Muusikapala analüüs muusika väljendusvahendite põhjal.

Eesti rahvamuusika. Rahvalaulud. Rahvapillid ja pillilood. Rahvatantsud.

Vokaalmuusika. Häälerühmad. Soololaul. Ansamblid. Koorid, nende koosseis.

Instrumentaalmuusika. Pillide ajalugu. Sümfooniaorkestri pillid pillirühmade kaupa. Pillid, mida tavaliselt sümfooniaorkestri põhikoosseisus ei esine. Instrumentaalansamblid ja –orkestrid.

Instrumentaalmuusika lühizanrid. Etüüd, nokturn, marss, prelüüd jm.

Tantsud. Ajaloolised tantsud. Tantsusüit. Peotantsud. Karakteritantsud. Ballett.

Lavamuusika. Muusika sõnalavastuses. Ooper. Rock-ooper. Operett. Muusikal.

/Kirikumuusika. Missa, reekviem, oratorium, passioon, kantaat./

Helitööde ülesehitus, muusikaline vorm. Kahe- ja kolmeosaline vorm. Liht- ja liitvorm. Variatsioonid. Rondo. Sonaadivorm.

Programmiline muusika.

C.Saint-Saëns “Loomade karneval”

S.Prokofjev “Petja ja hunt”

B.Britten „Orkestrijuh”

E.Grieg “Peer Gynt”

M.Mussorgski “Pildid näituselt”

P.Tšaikovski “Aastaajad” („Neli heldet haldjat”) – pillide kinnistamine

P.Tšaikovski „Laste album“ („Võluvitsa vägi”) – muusikateose vormi analüüsi kinnistamine

/A.Vivaldi “Aastaajad”/

Vanema astme ainekava

V klass

Sissejuhatav teema. Vanaaja muusika. Antiikkultuur.

Keskaeg. Romaani ja gooti stiil. Gregooriuse laul. Varajane mitmehäälsus. Organum, motett. Rüütllaul.

Renessanss. Ajastu üldiseloostus, võrdlus keskajaga. Uued ilmalikud laulužanrid: madrigal, ballata. Francesco Landino. Madalmaade koolkond, selle tähtsus polüfoonilise muusika arengus. Tähtsamad esindajad. Renessansi ajastul kasutatud pillid.

Barokk. Ajastu üldiseloostus, võrdlus renessansiga. Muusika iseloostus, tähtsamad žanrid. Barokkooper. Tuntumad heliloojad maade kaupa.

J.S.Bach. Inventsiioonid, prelüüdid, fuugad. Oreli- ja orkestriteosed. Vokaalmuusika.

Klassitsism. Ajastu üldiseloostus, võrdlus barokiga. Uued žanrid. Sonaadivorm, sonaadsükkel. Sümfoonia mõiste ja ülesehitus. Viini klassikaline koolkond.

J.Haydn. Klaverilooming. Sümfooniline looming. Instrumentaalkontsert.

W.A.Mozart. Klaverilooming. Sümfooniline looming. Ülevaade ooperiloomingust. "Reekviem".

L.van Beethoven. Helikeele erinevus võrreldes Haydni ja Mozarti loominguga. Klaverilooming. Sümfooniline looming.

VI klass

Romantism. Romantismi põhijooned kõikides kunstiliikides. F.Schubert. F.Chopin. /R. Schumann, F.Liszt, H.Berlioz. jt /

Põhjamaade rahvusromantism. E.Grieg, J.Sibelius, /H.Alfen, C.Nielsen. /

Vene romantikud. M.Glinka tähtsus Vene klassikalise muusika rajajana.

"Võimas Rühm". A.Borodin, M.Mussorgski, N.Rimski-Korsakov.

P.Tšaikovski. Klaveriteosed. Sümfooniline looming. Balletimuusika.

/ S.Rahmaninov, A.Skrjabin. /

20.saj. uued suunad muusikas. Hilisromantism. G.Mahler, R.Strauss.

Impressionism, ekspressionism. C.Debussy, M.Ravel, A.Schönberg.

Neoklassitsism. C.Orff, I.Stravinski.

20.saj. esimese poole muusika USA-s, Venemaal. G.Gershwin, S.Prokofjev, D.Šostakovič.

20.saj. teise poole muusika. Avangardism, minimalism, postmodernism. J.Cage,

P.Boulez, P.Glass, S.Reich, A.Schnittke jt.

VII klass

Sissejuhatav teema Eesti muusikasse. Eesti professionaalset muusikakultuuri mõjutanud tegurid. Vanem ja uuem rahvalaul.

Eesti rahvuslik ärkamisaeg 19.saj. II poolel. Laulu- ja mänguseltsid, nende osatähtsus koorilaulu arengus. J.W.Jannseni tegevus. Esimesed üldlaulupeod.

Rahvusliku heliloomingu rajajad. A.Kunileid, A.Thomson, Fr.Saebelmann, K.A.Hermann.

Esimesed professionaalsed heliloojad. J.Kappel, M.Härma, K.Türnpu.

Aleksander Läte. Tähtsus sümfoonilise muusika arengus. Muusikaline tegevus.

Rudolf Tobias. Artur Kapp. Esimesed kompositsioonilase eriharidusega heliloojad. Tähtsus sümfoonilise muusika arengus. Esimesed oratooriumid.

Mart Saar. Cyrillus Kreek. Rahvusliku koorilaulu areng. Rahvaviiside arendusvõtted. M.Saare klaveripalad ja soololaalud. Vaimulikud rahvaviisid C.Kreegi loomingus. "Eesti reekviem".

Ülevaade eesti ooperist ja balletist. E.Aav, E.Tubin jt.

Heino Eller. Põhjamaise helikeele taotlused instrumentaalmuusikas.

Veljo Tormis. Rahvamuusika kasutamine muusikas. Folkloorne ja mittefolkloorne koorilooming.

Uute muusikaväljendusvahendite areng 20.saj. II poole muusikas. E.Tamberg, J.Rääts, L.Sumera, R.Kangro, E.-S.Tüür, U.Sisask jt.

Arvo Pärt. Erinevad stiilid loomingu (neoklassitsism, avangardism, minimalism).

Noored Eesti heliloojad. H.Tulve, M.-M.Lill, T.Kõrvits, T.Steiner, T.Kozlova jt.

VI KOOSMUSITSEERIMISE AINEKAVA

Põhiõppe I klassi õpilastel on üheks rühmaõppetunniks kooslaulmine. Läbi laulmise, mängimise, rütmika ja pillimängu arendatakse laste emotsionaalsust, eneseväljendus-, kontsentreerumis- ja kooslaulmisoskust, improvisatsioonilisust jne. Koos laulude õppimisega mõeldakse välja ka saateid nii rütmilise kui plaadipillidel ja käsikelladel, rütmilist liikumist muusikas jne. Õpilased õpivad kuulama ning juhtima oma häält ning see toetab edaspidi solfedžo õppeainet.

Arvestuslik esinemine toimub I ja II poolaastal 1-2 lauluga.

Ansamblimängu eesmärgiks pilliõppes on arendada ansambli- või orkestritunnetust. Kinnistatakse pilliõpetuse tunnis õpitut, arendatakse muusikalist maitset.

I-II klassis soovitatav mängida ansamblit pilliõpetuse tunnis koos õpetajaga.

Big Band`is alustavad puhkpilliõpilased mängimist üldjuhul alates III klassist, vastavalt eeldustele ka varem. Eesmärgiks on tutvustada õpilastele kergemaid žanreid – blues, swing, funky, rock.

Arvestuslik esinemine toimub kaks korda õppeaastas, I ja II poolaastal 2 palaga.

Repertuaarinäited:

Blues: J.Edmondson – Blues For Mr. B

Swing: B.&B.Moten – Moten Swing

Funky: J.H.Stuart – Pick Up the Pieces

Rock: J.Edmondson – Fast Break

Ia-VII klassi õpilased, kes ei osale puhkpilliansambelis või Big Bandis, osalevad 1-2 õppetundi nädalas laulukooris.

VII SAATEKLASSI AINEKAVA

Saateklassi tund VII klassi klarnetiõpilastel 1 tund nädalas üldklaveri/üldakordioni tunni raames.

- Tähtsüsteemi kasutamine lihtsamates saadetes.
- Erinevate rütmide, rütmifiguratsioonide ja stiilidega tutvumine.
- Muusikapalade harmooniline analüüs.
- Väljakirjutatud saade instrumendile või laulusolistile.
- Improviseerimisvõime arendamine – mälu järgi tuttavate meloodiate mängimine, meloodiale saate loomine kuulmise järgi või akordimärke kasutades. Meloodia arendamine koos harmooniaga.

Repertuaarivalik vastavalt õpetaja ning ka õpilase soovidele lähtuv. Arvestuslik esinemine toimub akadeemilisel kontserdil II poolaastal, kus mängitakse noodist 2 varem ettevalmistatud pala.

VIII LISAPILLI AINEKAVA

Lisapillina saab õppida klaverit, akordioni, kitarri, viiulit, tšellot, flööti, saksofoni, trompetit, trombooni ja löökpille. Lisapilli on võimalik õppida alates III klassist 1 tund nädalas. Lisapilli õpetamisel kasutatakse vastava pilli üldõppe ainekava või eraldi lisapilli ainekava (üldklaver, üldlöökpill), lähtudes õpilase individuaalsusest ning võimetest. Hindeline esinemine toimub alates lisapilli õppimise teisest õppeaastast üks kord õppeaastas, II poolaastal 1-2 palaga. Tehnilisi arvestusi ei ole.

IX ÜLDKLAVERI AINEKAVA

Üldklaverit lisapillina on võimalik õppida alates III klassist 1 tund nädalas. Hindeline esinemine toimub alates üldklaveri õppimise teisest õppeaastast üks kord õppeaastas, II poolaastal 1-2 palaga. Tehnilisi arvestusi ei ole.

Üldklaverit õppides peab õpilane omandama esmased klaverimänguvõtted ja lehest lugemise oskuse.

Õpetaja ülesanne on anda õpilasele õige arusaam teose sisust, ajastust (stiilist) ja aidata omandada vajalikud tehnilised võtted teose esitamiseks. Igale õpilasele lähenetakse individuaalselt, arvestades tema võimeid ja oskusi. Kavade koostamisel tuleb õpilasele tutvustada eri karakteriga teoseid, juhtida tähelepanu muusikalistele fraasidele, tempodele ja dünaamikale.

Õpilastele, kellel on juba olemas eelnev klaverimängukogemus, võib anda suuremaid ülesandeid.

Õpilase arengu kiirendamiseks peaks püüdma läbi võtta võimalikult palju repertuaari, eesmärgiks kasvatada õpilases iseseisvat mõtlemis- ja töötamisvõimet.

Tasemenäited:

I õppeaasta

C. Czerny-H. Germer – Etüüdid nr 1 ja 2

J. Haydn – Menuett

H. Sarmanto – Elefantipoja blues

D. Šostakovitš – Marss

II õppeaasta

C. Czerny-H. Germer – Etüüdid nr 12 ja 17

R. Kangro – Kurb printsess

J. S. Bach – Menuett a-moll

H. Purcell - Aaria

III õppeaasta

C. Czerny-H. Germer – Etüüdid nr 27 ja 31

M. Kuulberg – 11 klaveripala lastele

P. Tšaikovski – Itaalia lauluke

D. Cimarosa – Sonaat d-moll ja G-duur

IV õppeaasta

E. Grieg – Valss

J. S. Bach – Väike prelüüd C-duur, II osa

E. Tamberg – Tuhkatriinu tants

C. Czerny – Etüüd op. 139 nr. 100

V õppeaasta

J. S. Bach – Kahehäälneline inventsioon C-duur

A. Põldmäe – Vihmas ja päikeses

C. Czerny – Etüüd op. 718 nr. 19

E. Sarmanto – Boogie-woogie

X ÜLDLÖÖKPILLI AINEKAVA

Üldlöökpille lisapillina on võimalik õppida alates III klassist 1 tund nädalas. Üldlöökpillina õpitakse mängima trummikomplekti.

Hindeline esinemine toimub alates üldlöökpilli õppimise teisest õppeaastast üks kord õppeaastas, II poolaastal 3 erineva rütmiga.

Ainekava läbimisel arvestatakse õpilaste vanuselisi ja individuaalseid iseärasusi.

I õppeaasta

Omandada õige pulkade valik, trummide asendi paikapanek.

Eesmärgiks on liikumiskoordinatsiooni arendamine. Käte ja randmete töö, löökide omandamine. Pedaali kasutamine. Hi-hat'i kasutamine.

Mängida erinevais harjutusi ja lihtsamaid rütme.

Õppeaasta lõpus peab oskama esitada kahte erinevat rütmi – polka ja beat.

II õppeaasta

Täiendada tehnilist pagasit läbi erinevate harjutuste. Mängida variatsioone basstrummile.

Õppeaasta lõpus esitada 3 erinevat rütmi – valss, rock, beat.

III õppeaasta

Täiendada tehnilist pagasit. Kasutusele võtta sünkopeeritud rütmid basstrummil. Mängida variatsioone soolotrummle. Teha tutvust swing-rütmiga.

Õppeaasta lõpus esitada 3 erinevat rütmi – beat, swing, disco.

IV õppeaasta

Täiendada tehnilist pagasit. Kasutusele võtta erinevaid breike (üleminekuid). Mängida 2-taktilisi rütmikombinatsioone.

Õppeaasta lõpus esitada 3 erinevat rütmi koos breikidega – rock, beat, swing.

V õppeaasta

Tutvustada ladina-ameerika rütme. Tutvustada ja kasutada erinevaid löökpille – marakas, tamburiin, kastanjetid jm.

Õppeaasta lõpus esitada 3 erinevat rütmi – rumba, samba, bossanova.